

Oglašaj, pripolana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Nevca... predbrojbu, oglašaj itd. najese naplatom ili položnicom pošt. štamparice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošto predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništvo u stvarenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokrvari.“ Narodna porjica.

Odgovorni urednik Jozko J. Maholja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Gialia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godišnje ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan crčvine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. za ostali se h, koli u Puli toll izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Trstu Laginja i dr. Via Gialia br. 1. Kao neka se nalovljuju sva pisma i predplata

Poziv.

„Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri“ pozivlje ovieme sve svoje imenovane pouzdanke u mjestnim obćinama Pazin, Tinjan, Boljun i Žminj, da na svaki način dodju, četvrtak, dne 19. ovoga mjeseca, u 2 sata po podne u veliku dvoranu „Narodnog Doma“ u Pazinu.

Poveštl će se riječ o obćem našom narodnom položaju su posebnim obćizrom na Istru, te o društvenim stvarima.

Pazin, dne 8. lipnja 1913.

Za društveni odbor.

Predsjednik: Tajnik:
Dr. D. Trinajstić. J. Stihović.

Par riječi gornjem pozivu.

Deseta je već godina prošla, što postoji „Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri“.

U ovo smo vrijeme doživili liepih dana, kao primjerice, dan 14. maja 1907., kad je naša hrvatska Istra progovorila onako nećuvenim do onda plebiscitom. Doživili smo dan 29. septembra 1912., kad smo se mogli u našoj Puli osvetiti nad perfidnošću i lopovluku talijanske stranke, koja, nakon što nam je bila priznala trećli kotar za zemaljski sabor, istoga nam je malo zatim prevarom oćela. Doživili smo znameniti dan 25. maja 1913., kad smo našim glasovima za-

dali u sreću grada Pule, teški udarac, jednom svemogućoj talijanskoj sili.

Nego još nam mnogo toga manjka. Još nam je dužnost stisnuti naše narodne sile, te u složnim i ćvrstim redovima, oćeti neprijatelju svu moć nad našim narodom.

Nakon onih dobro poznatih užasnih moralnih krahova talijanske liberalne stranke, izgledalo je, da se ista neće više sa prijašnjom jakošću pojaviti. Nego eto, vidimo sada, da se u staroj griješnici nalazi još sile, još volje kratiti našem narodu, ono što mu po svim božjim i ljudskim zakonima ide.

Talijani — predvideći nove događaje — organizuju se oko njihovog političkog društva. Zavidnom upravu slogom, radi kod njih svećenik sa svjetovnjakom, gradjanin sa seljakom.

Demokratski duh vremena a i nove prilike razširene kulture, ne trpe više, da mala šaka ljudi upravlja cijelom strankom, te time preuzima na se svu odgovornost.

Red je, da sav naš narod po najboljim njegovim ljudima, sudjeluje na narodnom radu, da bude svakomu slobodno izrazili svoje mnijenje, pokazati ćinom, što je on kadar učiniti.

Tko neće da radi na javnom narodnom polju, nema niti prava kritizirati, odnosno osuđivati ili omalovaćavati rad drugih.

U gornjem smislu kani raditi i naše „Političko Društvo za Hrvate i Slovence u Istri“, te pozivlje sve posteno misleće naše ljude na rad.

Za četvrtak, dne 29. ovog mjeseca pozvani su u Pazin pouzdanici „P. D.“

u obćinama Pazin, Boljun, Tinjan i Žminj.

Nek se nitko ne oćluši ovom pozivu. Neka nikoga u ovim i sličnim narodnim pozivima ne uplašli gubitak vremena ili koji mali trošak.

Naša junaćka braća na Balkanu veselim su srcem i krv svoju proljevali za domovinu. Da li ćemo se mi ustrćavati izgubiti i jedan dan na sveobću narodnu korist?!

Dužnost je Politićkog Društva, da okuplja narodne redove, da odstranjuje sve zaprijeke, unišćuje nesporazumke, da sve naše posteno misleće narodne radnike raspaljuje svetom vatrom narodnog oćuševljenja.

Politićko Društvo učiniti će svoju dužnost i po svim drugim obćinama Istre, te svima dati mogućnost da sporazumno rade.

Vi svi dosadašnji ćlanovi i pouzdanici „P. D.“ traćite uvijek nove ćlanove i pouzdanike. Svima tumaćite moć organizacije, važnost skupnih i ćešćih rasprava, dogovora u narodnim pitanjima, moć narodne discipline i samozalaje vlastitih mnijenja pred narodnim sudom. Tumaćite im, da kad je pitanje narodno po srijedi, izćezavaju sve druge razlike, a u prvom redu osobne.

Sve za stvar, za naćelo, za hrvatsku i slovensku ovu našu Istru.

Viećanje vrhovne uprave stranke prava u Trstu.

Za dne 1. i 2. tek. mjes. bio je dr. Mile Starćević savzao u Trst ćlanove

vrhovne uprave stranke prava, da viećaju o sporu, što je nastao u krltu stranke radi glavnog glasila stranke prava lista „Hrvatska“. Dne 19. maja o. g. provallli su u tiskaru, gdje se tiska „Hrvatska“ neki ćlanovi stranke prava dr. Horvat, dr. Sachs, dr. Milobar i dr. I. Frank i iz uređništva odstranili urednike „Hrvatske“ Ivana Peršića i Herubina Šegvića, izručiv im ujedno pismo, kojim vlastnik tiskare spomenutim urednicima oćkazuje službu.

Viećanje u Trstu trajalo je u nedjelju i ponedjeljak ćieli dan i noć do 2 s. u jutro. Predsjedno je dr. M. Laginja. Nakon viećanja prihvaćeno je ovo priobćenje: Vlastnik lista „Hrvatska“ je vrhovna uprava stranke prava, te se odnošaj lista „Hrvatske“ ima onakav uspostaviti, kakov je bio do 19. maja t. g. Prepušta se vrhovnoj upravi, da moće „Hrvatsku“ tiskati u onoj tiskari koja je najjeftinija, a prednost ima katolićko tiskovno društvo. Dr. Mile Starćević ostaje predsjednikom vrhovne uprave stranke prava. Pakt s koalicijom mora ostati i nadalje i stranka prava bćditi, da se pakt sa strane koalicije toćno vrsi i obćrćzava.

Proti ovoj odluci prosvjedovali su kasnije ćlanovi vrhovne uprave dr. Bošnjak, dr. Milobar i dr. Prebeg, te neće da se pokore, jer još ni do danas nisu predali list „Hrvatska“ vlastnici, vrhovnoj upravi stranke prava, nego i nadalje pišu protiv viećanju u Trstu i zakljućcima a uz to kroz ćieli list, glavno glasilo stranke prava, prodiru magjaronski papci.

S tim ljudima trebalo bi obraćunati naprećac, jer nije dostojno i ćastno

Kanalizacija Vranskog jezera na otoku Cresu.

P. Jozo Pavučić.
(Nastavak.)

I tako, ne samo da ništa ne napredujemo u razumnom gospodarstvu, nego silnu štetu trpimo i na onom gospodarstvu kojim se bavimo i koji nam je glavni uvjet obstanka. Nikakvo dakle ćudo, da naćod s Bogom klicće roćenoj grudli, da oćstavlja oćineki prag pa da bjeći hćpimice u tućdje i daleke krajevce.

Strajno bi vrijeme bilo, da se svi bez razlike kompetentni faktori saznamu, da se Vransko jezero kanalizira raznose dijelom otoka Cresu i Loćinju, pa makar to stajalo i par milijuna, jer tim par milijuna bili bi upravo nišćica, prema korćeli, koja bi oćatle potekla za pućanstvo ovih dravju otoka.

Pogledamo li zamatnošć Vranskog jezera e zdravstvenom, gospodarskom te u stralećenom pogledu, moramo doći na zakljućak: „Vransko jezero, hoćeć ne ćeć,

moramo kanalizirati“. Idem, da u kratko sve dokaćam.

Vransko jezero u zdravstvenom pogledu.

Po otoku Cresu kao što i Loćinju vele, da vlada malićarna groznica. Rekoh, da vele; premda sam vidio na svoje oći, gdje je jedan lijećnik izvadio krv šestdesetorici, medju tima sam bio i ja, i ni u jednom staćaju nije analiza naša malićarna groznice. Sa svim tim vlada i pokrajina, te ćak kako sam ćuo i privatnici troće na tlućeća za tamojenje malićarie. Svi pako razboriti ljudi, a tako i isti lijećnici, pa ako hoćete i oni koji su navlać poslani da drće malićarnu kuru vele: „da mjesto kininom, trebalo bi narod obćarbiti zdravom vodom“.

Zdrava pitka voda glavni je uvjet zdravlju — a toga bać mi ne imamo. Toga radi uzaludne se sve malićarne kure.

Što korist, da jedan seljak uzme pet do šest kininovih tableta kroz dan, kad strojan mora piti onu vodu, koju pljuć ovce, maćarci, magve, volovi i zmla? To nije niti voda, to je neki compost, od oć-

ćakata i mokraće navedenih ćivotinja te nesto kinice. Pije li i kuha taj tućan narod na mokraći ćivotinjskoj ili vodi, to je veliko pitanje. Toga dakako kompetentni faktori ne će vjerovat, ali ćinjenica ostane ćinjenica, i to gorka zaloga ćinjenica. Dakle ako drćava želi provesti u pravom smislu malićarnu kuru, najprie nek obćarbiti narod zdravom pitkom vodom — a kasnije dolazi lijećenje kininom, koje će tada biti suvišno.

Pitanje nam se sada samo po sebi nameće, kako bi drćava obćarbita otok Cresu i Loćinju vodom? Ništa lakšega niti jednodostavnijega. Eto nam Vranskog jezera! U njem ima vode za sve kvarnerake otokce, pa ako hoćete i za cijelu Dalmaciju.

Kanalizacija.

Vransko jezero, koje onamo mirno poćiva, a da na nj nitko ni ne misli, niti tko od njega ima koristi, trebalo bi izrabiti. Njegovu tako zdravu i tako pitku vodu, kakve malo gdje dobijete na svijetu, valjalo bi kanalizirati otokom Cresom i Loćinjem.

Naravna stvar, da će na ovo tisuću

usta graknuti: E al' zato bi se htjela vreać kruna, trebalo bi milijuna? Da, da! Ali nitko ne misli, da je ovaj bijedan narod već na stotine i stotine milijuna štetovao i danomice štetuje. — Dakle za milijunima koje je on štetovao ne narićemo, a hućemo radi par milijuna, koje bi se potrošilo!

Dva milijuna kruna i kanalizacija bila bi provedena. Nu dva milijuna kruna prama koristi i dobiti uprav su ništa. I kad bi ni drćava, ni pokrajina, nego kad bi same ćetiri obćine Cresu i Loćinja dobro prosućile, promozgale i proćacunale, one bi se same dale na taj podhvrat, ćime bi si oćokovjećile barošćoć naroda. Jer kako ćemo se niće osvjedoćiti, dva milijuna kruna, što bi se izdalo za vodovod, ta dva milijuna crecki i loćinjski narod pretrpi samo na šteli u ćigih ćesam godina.

Da je tomu tako, moramo uzeti računstvo u ruke, pa izračunati, koliko štetuje u pojedinoj gospodarskoj grani. Najprie moramo uzeti u obćir oćvarstvo.

(Sledi.)

pravih i poštenih Hrvata dogovarati se i natezati sa sličnim ljudima. Istrebljenje takovog kukulja iz stranke prava samo će u velike koristiti i obilnog ploda donieti hrvatskom narodu.

Dvadeseta glavna godišnja skupština Družbe sv. Cirila i Metoda.

Imade u povjesti naroda osobitih dana, koji mu ostanu čvrste upisani u srcu i duši, kojih se dana narod rado sjeća. Takvi su dani za naše istarske Hrvate — dani obdržavanja glavnih godišnjih skupština Družbe sv. Cirila i Metoda.

Maleno selo Kršan, ispod visoke Učke a nad jezerom Čepić, imalo je ove godine osobitu čast, da se u njemu držala prošlu nedjelju, dne 8. juna o. g., dvadeseta glavna godišnja skupština naše veleza-sluzne Družbe.

Mnogobrojan narod iz sjevernih strana, poimence iz obćine Volosko-Opatije, iz ciele naše Liburnije, došao je sa posebnim parobrodom do plominske luke, te se zatim uspio do brežuljka, u kojem se nalazi ubavi Kršan. Došao je liepi broj naših ljudi iz južnih strana, a u prvom redu iz naše hrvatske Pule. Došlo ih je mnogo iz zapada, a u prvom redu iz našega Pazina i okolice. Došlo ih je mnogo iz prostrane okolice Labina i Plominia, svi vućeni jednom željom, jednom mišlju na našu Družbu, na našu ovu liepu Istru.

Radi navale ljudstva i radi čekanja izletnika iz vane, zakašnulo se za jedan sat sa celiom rasporedom, te je na 11 sati započela tiba sv. misa, koju je čitao vel. gosp. kršćanski župnik A. Zidarić, kroz koju je liepo pjevao pjevački zbor „Lovor“ iz Opatije. Iza sv. mise, oko podne, sav se narod sakupio u dvorištu pred crkvom, gdje se obdržala skupština, koju je otvorio predsjednik nar. zast. prof. V. Spinčić.

Govor predsjednika.

Pritisnule su častnog borca godine teško, približilo mu se sedamdeseta, bje-line mu posule častnu glavu, ipak još imade u njemu mladenackog žara, još mu je rječ jaka, krepka, potresna.

I grmla je ta rječ starog borca pred mnoštvom naroda. Spomenuo je Spinčić narodu rođstvo u kojem se još nalazi pod krutim Talijanima u obćinama Labina i Plominia. Hvali zauzimanje naroda i njegovo rodoljubno ponašanje prigodom izbora za carevinsko vijeće i zem. sabor, red je također, da se jedanput ozbiljno maknemo i za osvojitii obćine.

Prelazni na školko pitanje. Navadja, da u onim krajevima na 12 hiljada naroda, nakon mnogog i teškog rada uspjelo se podignuti 9 pučkih škola, i to tako, da su tri sagradjene i potpunoma uzdržane od Družbe sv. Cirila i Metoda, ostale su državne, ali ipak tri je sagradila Družba. Tumači narodu, kako ćemo samo prosvjetlom doći do slobode, treba nam najviše pučkih škola u svojem materinam jeziku.

Podržavlja sav naš narod, koji je vesela srca pohitio na ovu skupštinu, podržavlja sva hrvatske svećenike, učitelje i druge narodne borce. Podržavlja predstavničke štampice: „Naše Sloge“ iz Pule, „Pučkog Prijatelja“ i „Hrvatske Škole“ iz Pazina te „R. Novog Lieta“ iz Rijeka.

Družbin prihod je lanjske godine bio K 236,00, u ovom je iznosu sadržan i iznos, primljen od vlade za škole u Puli, Cressu i M. Lomju od 70.000 K. Taj bi iznos morala davati pokrajina, nego pošto su još uvijek Talijani gospodari na zem. odboru, oni neće da za to čuju. Zao je Spinčiću konstatirati, da su redoviti pri-

hodi Družbe lanjske godine dosta pali. Dale su mnogo manje razne obćine, dale su mnogo manje razne podružnice, a bilo ih je, koje nisu dale znaka života o sebi. Spominje rad „Cirilo-Metodskih“ zidara u Zagrebu i njihove nasljednice „Hrvatske Narodne Straže“; od te se je strane primilo također mnogo manje. Navadja crne obćinice, koje su se nadvile nad užom Hrvatskom, naime apsolutilizam, koji još tamo vlada, koji je apsolutilizam prouzročio za-branu, da se ne smije kupiti tamo za našu Družbu prigodom narodnog blagdana.

Plamenitim rječima opituje Spinčić strahovitost vremena u kojim živimo i potrebu bezodvlačne i obilne pomoći. Troškovi su Družbe sve to veći. Sa sviju strana narod vapije za školama, te se tek-kim srcem mora produjiti gradnja mnogih škola. U godini 1912. sagradilo se 8 novih škola i jedno zabavište, uzelo 12 novih učiteljskih sila, tako da Družba ima sada 55 škola sa 76 učitelj. sila. Družba je uredila pitanje plaće i mirovina za učitelje. U to se ime stavilo u posebni mirovni fond 36.000 K. Imade mnogo obveza, koje se mora ispuniti.

Na koncu govora izpričao je Spinčić narodne zast. dra Laginju i dra Poštića, koji zapriećeni drugim važnim radom, nikako ne mogu doći na ovu skupštinu.

Prešlo se zatim na predlog g. K. Jelušića, kasavskog načelnika, preko druge točke dnevnoga reda, naime čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine te je za tim sledilo

Izvjешće tajnika.

Na dugo i široko je govorio naš obljubljeni pisac Viktor Car Emin, te ne jedan put se tako oduševio u čitanju svojeg izvješća, da mu se uzbuđenje čitalo na licu.

Zanosnim je rječima spomenuo Car strastnu i krvavu borbu naše braće Srba i Bugara za oslobodjenje izpod turskog robstva. Nego — voli Car, temelj uspjeha zadnje krvave borbe, bila je duga i teška borba na kulturnom polju. Ima rječ udivljenja za one učitelje, ponajviše narodne svećenike, koji su morali kriomice, da se Turci ne dohvate, podučavati srbsku i bugarsku raju, a kad bi Turčin za to do znao, poslao bi svoje bašiborucke, da naprave „red“, oni bi taj „red“ napravili time, da bi izvadili dotičnim narodnim apostolima oči, odsjekli ruke, utričali ih, ili inako nemilo iznakažili... Ipakajeme kulture od njih posijano, imalo je divan plod!

Prilike su kod nas drugelja. Mi se možemo i sa samom prosvjetlom mnogo pomoći, te rješiti narodnog sužanjstva. Družba sv. Cirila i Metoda vrši taj plemeniti zadatak, prosvjetljuje naroda. Spominje rad raznih podružnica. Najviše je sakupila podružnica u Puli K 5400, zatim u Pazinu K 2000, u Dubrovniku K 2000, u Tretu K 800 itd. Među raznim zapisci spominje najvećega od N. P. nadbiškupa u Zagrebu dra J. Posilovića od K 25.000, hvala također zagovoru odlonoga prijatelja naše Družbe, N. P. koadjutora nadbiškupa dra Baueru. Puteu novina došlo je žalibože mnogo manje od preklani, god. 1911. došlo je preko novina 30.000 K a lani samo 18.000 K. Veliki usrok ovome zarotju nalazimo u ratu na Balkanu. Iz Balkana dolazili su nam veseli glasovi o pobjedama bratskog oružja ali i dolazio nam je do srca dirajući javk ranjenika. Sreća naša nisu se mogla uzdržati, i naš je narod pošteno izvršio svoju dužnost.

Na dugo je još govorio naš tajnik, te spomenuo ogroman rad Družbe oko uzdržavanja onoga Mo se je podiglo i oko novo imajućih se gradili škola. Spominje rad Družbe, koja je lanjske godine ustrojila posebni didaktički zavod, te je, marom plemenitih gospodja iz Volosko-Opatije, prikupila odlela za mnogu stomašnu djecu.

Spominje odlazak iz Odbora D. čestitog g. Frankovića, ravnatelja učiteljska u Kastvu, jer ga narodna dužnost zvala, da posveti svoje sile bratskom društvu „Ljudi devit Gaj“ na Rieci. Spominje novu izvrstnu silu, koja ga je zamienila, naime gosp. prof. Ivančića. Spominje častnog odbornika, našega „mladića“ Viktora Tomićića. Osamdeset je već godina našem Tomićiću, kojega po svoj Liburniji i daleko preko nje, poznaje i mlado i staro, ali ipak uza svu bielu kao anieg glavu i bradu, naš je Tomićić, uvijek po aru „mladić“ te uvijek zauzetan za narodnu stvar.

Svršava se ponovnim vrućim pozivom na sav naš narod, za čim veću pomoć svojoj Družbi, od koje odvisi spas naše djece, budućih muzeva našega naroda.

Sledilo je zatim čitanje izvješća blagajnika g. J. Mirana, župana Opatije.

Na predlog g. K. Jelušića, u ime rev. odbora, podalo se absolutorij odboru, to jest potvrdilo, da su u redu svi računi.

Pošto se nitko nije prijavio s kakvim drugim predlogom, predsjednik Spinčić zatvara skupštinu, zahvaljujući se svima prisutnicima i preporučujući im ponovno Družbu.

Nakon toga se narod podao u obilnije gostione, da okriepi tijelo, nakon što je na skupštini okriepio si duh.

Poslije skupštine opatijaki pjevački zbor „Lovor“ ispjevao je nekoliko pjesama. Zjevalo se pred kućom čestitog rodoljuba župnika i nar. zastup. A. Zidarića. Pohvaliti nam je i vrle učiteljice iz Pazina, te druge gospodjice, koje su također svojim krasnim pjevanjem, poljepšale svečanost.

Oko tri i pol sata popodne počeo se narod kupiti na prostoru skupštine. Vidili smo narod. zast. Spinčića, koji ide među narod, a njim se ljubezno razgovara, prima i bližeti njegove želje, tužbe, predloge. Čitalo se na licu naroda, kako mu je drago na ovolikoj pažnji starog i dobro poznatog mu narodnog borca, te kako mu ide u susret.

Malo zatim započeo je pondvno naš Spinčić da govori, te je otvorio sastanak. I opet se sav narod okupio oko Spinčića, te pomajivo slušao vatrenu rječ. Govorio je Spinčić o teškoj narodnoj radi u obće. Star sam već zastupnik, rekao je govornik, te dobro znam, kako je bilo teško u početku, u onim prvim godinama. Sada se je našem narodu pomoglo u mnogočem, a bit će i mora biti još bolje, bude li samo sloga i rada. Spinčić je pokudio ponašanje onih obćinskih zastupstva, koje ne idu više puta na ruku narod. zastupnicima, te im više puta prava neprilike. Mi smo mnogo i mnogo hiljada izmamili od vlade za poboljšanje prilika, kao javnih radnja i sličnoga po Istri, no mnoge obćine nisu htjele pravo uložiti taj novac. Red nam je zato, da čim više obćina izgrnedo je naprijateljčkih ruku, a naše povjerimo valjanim ljudima.

Iza prof. Spinčića progovorio je g. A. Belanić iz Pazina. Spomenuo je narodu silnu nepravdu kojoj je izvržen, jer plaća teške poreze u novcu i krvi, a krati mu se i najjednostavnija prava. Hrvati i Hrvatake nisu ničiji robovi, niti su od nekoga silom oružja bili osvojeni. Kad velimo Hrvatake, nesmiemo razumiti samo onaj komad zemlje preko mosta na Sušaku, ono su samo ostanci Hrvatske, jer i ova naša Istra i Dalmacija jesu dio ciele Hrvatske. Ta je Hrvatska jednom imala svoje vladare, svoju vojsku. Nego nadolli su crni dani, pojavio se silan Turčin u Europi, i Hrvati su tada cieniili boljim, stotili se s drugimi i pod krunom Habsburgovaca, bolje se oprieli Turčinu. I oprieli su se junacki; no među tim novi su ih Turci zarobili. Bojnom pomoću i našom slogom izbavili ćemo se i od novih Turaka. Nek se narod uzda samo u se,

nek našta ne čeka od zgora, jer će nam od zgora doći samo ono, što mi samo svojom slogom izlismo.

Javio se tada za rječ prof. F. Novljan iz Pazina. Na dugo je liepo govorio naš Novljan. Smisao njegovog govora bila je: Narode, uzdaj se use i u svoje kljuse; samo u slogi me seljačtvom i učiteljim našim ljudima leži naš spas. Liepo je Novljan tumačio, što sve može i što sve čeka našega seljaka, našega kmeta. Nek se taj naš seljak izobražuje, nek se uči, nek brani i obdelava pomno svoju zemlju, a gospoda, nek se približuju našem čovjeku, nek budu s njim u neprestanoj svezi, te nek razumiju njegovu dušu, te će tada sve dobro ići. I najbolji oficir bez valjane vojske ne može ništa, a tako isto malo će pomoći i najbolja vojska ako nema valjanih oficira. Seljak je najbolji temelj naroda. Sa svjestnim seljacima učiniti će se čudesna za naš narod. Nikada se ne valja pouzdati, da će nam oni gore pomoći. Ako nam oni što i pomognu, tobože dobrovoljno, čine to iz vlastitih i za vlastite svoje interese, a ne našem narodu za ljubav. Mi ćemo moći, da našim radom, našom slogom, prisilimo mogućnike la popuste. Na narodnom polju imade rada za svih, za seljake i za gospodu, za muško i za žensko. Jest, i žene nam moraju pomoći; njima je povjeren uzgoj djece naše, budućih narodnih vojnika. Dijete uzgojeno u istinitim i čvrstim kršćanskim načelima, znati će biti i dobar Hrvat.

Pošto se nitko više nije prijavio za rječ, to je zast. Spinčić zatvorio ovaj sastanak, a narod se počeo razlaziti svojim kućama; bilo je to oko 5 sati po podne.

Liepi smo dan sproveli u zdravom podneblju našega Kršana. Takvi dnevni ostavljaju ugodnu uspomenu u srcima priustelnika. Sada nam je red dati se na posao: sjećati se često naše Družbe, da nam i drugu godinu bude mogla pružiti još valj narodni uzitak, a taj će biti to veći, čim će veći biti družbin prihod, čim će iskrenije biti rodoljublje naše.

Napred za Družbu, napred za Hrvatsku Istru.

Iz carevinskog vijeća.

U Beču, dne 5. juna 1913.

Financijske osnove.

U zastupničkoj kući carevinskog vijeća vladalo je ovog čedna takovo mrtvilo, kao da su zastupnici na okupu mjeseca i mjeseca ili kao što je običaj za najveće ljetne aparine. Čuti se doduše naglu i neobičnu u ovo doba godine toplinu vrlo živo i ovdje, ali u samoj kući jest temperatura prilično snovijiva te bi život u kući morao biti mnogo življiji nego li je u istinu. Nakon tako zване „velike“ razprave o izvanjskoj politici ili o najnovijim događajima na Balkanu, kao da su izgubile sve stranke više manje interes za ozbiljno i trizno djelovanje.

Ovoga čedna obdržavane su ukupno samo tri sjednice, dočim se je preostalo vrijeme prepustilo radu u pojedinim odborima, ponajpate proračunskom odboru.

U kući je započela u utorku razprava o takozvanom malom financijskom programu, koji sadržaje 6 osnovi. Tu su: preustrojenje usobne dohodarine; povisanje poreza na jaka pića, povisanje predkaza iz državnih blagajna zemaljskim blagajnam; osnova na uvedenje poreza na automobile, na sumerka vina i na igre kod utrkivanja ili kod totaliziranja. Vlada preporuča to osnove time, što je od njih oviano pitali je činovničkih plaća.

Izvjestitelj financijskog odbora dr. Steiner započeo razpravu izričito, da vlada mora dobiti nove izvore prihodu, jer bi inače primanjalo u državnom proračunu

od zgora, jer će nam
mo ono, što mi samo
ilimo.

a rieč prof. F. Novljan
go je liepo govorio naš
jegovog govora bila je :
use i u svoje kijave ;
seljačtvom i učenijim
ti naš spas. Liepo je
što sve može i što sve
, našega kmeta. Nek se
začuje, nek se uči, nek
pomno svoju zemlju, a
blizuju našem čovjeku,
neprestanoj svezi, te
vu dušu, te će tada
bolji oficir bez valjane
ta, a tako isto malo će
vojska ako nema valj-
t je najbolji temelj na-
seljacima učiniti će se
d. Nikada se ne valja
m oni gore pomoći.
pomognu, tobože dob-
vlastitih i za vlastite
a našem narodu za
oči, da našim radom,
ilimo mogućnike la-
om polju imade rada
za gospodu, za muško
ene nam moraju po-
eren uzgoj djece naše,
jnika. Dijete uzgojeno
kršćanskim načelima,
Hrvat.

še nije prijavio za
ćić zatvorio ovaj sa-
očeo razlaziti svojim
oko 5 sati po podne.
oveli u zdravom pod-
u. Takvi dnevni ostav-
enu u srećama priust-
dati se na posao :
Družbe, da nam i
mogla pružiti još veći
taj će biti to veći,
bini prihodi, čim će
lje naše.

napred za Hrvatsku

kog vieća.

ine 5. juna 1913.

ne osnove.

ti carevinskog vieća
takovo mrtvilo, kao
skupu mjeseca i mje-
ččaj za najveće ljatne
ste naglu i neobičnu
topljinu vrlo živo i
ući jest temperatura
bi život u kući mo-
ji nego li je u istinu.
like" razprava o iz-
najnovijim događja-
da su izgubile sve
metes za ozbiljno i

avane su ukupno sa-
m se je preostalo
u pojedinim odbo-
čunskom odboru.

u utorak razprava o
nancijalnom progr-
nova. Te su: pre-
odarine; povišanje
povišanje predokaza
zemaljskim blaga-
jenje poreza na auto-
rina i na igre kod
liziranja. Vlada pre-
e, što je od njih
čkih plaća.

og odbora dr. Stejn-
vu izišću, da vlada
ore prihodu, jer bi
rtavnom proračunu

ak u prilogu.

za 100 milijuna kruna. Ostali izvjestitelji
zastupnici Niklas i Tonell, preporučili su
svaki sa svog staništa predložene osnove.

Prvi je dobio rieč kod razprave jedan
vidjenijih članova njemačkih socijaldemo-
krata dr. Renner, koji je pobijao osnovne
zahtjevuć doznađu financijalnu preosnovu.

Prešni predlog.

Čim je prekinuta razprava o financijal-
nim osnovama, započela je razprava o
prešnom predlogu zastupnika Fresla i dru-
gova za ukinuće poreza na meso. O pred-
metu razpravljalo se je na kencu s jed-
nica u utorak i sriedu, te je predlog upu-
ćen proračunskom odboru.

Na početku slijedeće sjednice obavljene
su verifikacije ili odobrenja izbora neko-
jih zastupnika, pak se je prešlo na daljnju
razprave o financijalnim osnovama.

Rusinska obstrakcija.

Već se je dulje vremena govorilo, da
će rusinski zastupnici obstruirati vladine
osnove financijalnog pitanja. Kao razlog
svom postupku navadjaju neuspjeh polj-
sko-rusinske nagodbe u izbornom pitanju
za galicijski sabor. Dogovori za preosnovu
postojećeg izbornog reda za zemaljski sa-
bor u Lavovu, vodjenih između poljskih
i rusinskih prvaka razbili su se, kako Ru-
sini drže, krivnjom vlade, koja nije dostatno
uplivala na Poljake, da budu ovi prema
Rusinom popustljiviji u izbornom poslu.
Radi toga hoće da se sada vladi osvete
uporabom obstrukcije u parlamentu.

Rusinski zastupnik Budzinovski govorio
je proti financijalnim osnovama skoro tri
sata već u sjednici od utorka, te je svoj
govor nastavio u sjednici od sriede. Za
njim je izrekao dulji govor u rusinskom
jeziku njegov drug zastupnik Holubowicz,
koji je podnesao mnogobrojne pritužbe
proti vladi i proti zemaljskoj upravi Ga-
licije.

Odgovor na interpelacije o uhodarstvu pukovnika Redla.

Prvih dana ovog zasjedanja upravile
su sve veće stranke upit na vojnu upravu
zbog uhodarstva ili špijunstva austrijskog
pukovnika Redla na korist Rusije.

Doznalo se naime, da je taj visoki čast-
iz Praga slao putem špijuna važne vojne
nacerte ili planove ruskoj vladi za skupe
novce. Takove nacerte reč bi da su od
njega dobivale i nekoje druge velevlasti,
reč bi Italija ili Njemačka. Čim su vojne
oblasti doznale, da je pukovnik u istinu
počinio izdajstvo na svojoj domovini, po-
zvale ga u Beč, gdje se je nakon razgo-
govora sa nekim častnicima ustrelilo.

Zbog tako velikog zločina za jednog
častnika, interpolirali su zastupnici mi-
nistra za zemaljsku obranu, pozvav ga, da
parlamentu kaže pravu istinu.

Ministar za zemaljsku obranu, general
barun Georgi odgovorio je na sve upite
istog predmeta u sjednici od četvrtka
dosta obširno. Burno prekidani, naročito
od strane socijalista, rekao je ministar :

Najmučniji momenat moje dugogodišnje
službe jest taj, da moram danas govoriti
o slučaju, koji je tako sramotan, da bi
ga najradije zavio nepozirnom koprenom.
Govorit ću ipak posve otvoreno. Razumi-
jem ogorčenje, koje poradi toga vlada, jer
je svakomu na srcu čast naše armade.
Nemam dovoljno rietci, da podpuno zigo-
tem sramotu ovoga čina. Ako je već svaki
špijun vriedan preziranja, to treba pogo-
topo prezirati izdajicu, koji se izn. vjerio
svome najvišem gospodaru i svojoj domo-
vini. Izdajnik je audio sam sebi, ali nje-
gova smrt nije nikakva zadovoljština za
njegovu krivnju. Zlatim pripovieda minist-
tar, kako je pukovnik pozvan u Beč, gdje
je odsjeo, a kim je ovdje govorio i kako
se je ustrelilo u svratištu. Redl je čast-
ničkoj komisiji odmah priznao svoju kriv-
nju. Na upit komisije, da li je imao su-
krivaca, odgovorio je, da nema, jer je

uviek radio sa šifriranim brzojvkama.
Osim toga je priznao, da je počeo špiju-
nirati tek u posljednje vrijeme i da ga je
njegova strast antjerala na to. Komisija
je iza toga izašla iz hotela. Dubokom za-
lošču treba konstatirati, da je Redl agen-
tima tuđe države prodao i one nacerte,
koji se odnose na nastupanje austrijske
vojske u slučaju rata. Ali ipak mogu reći,
da važnih stvari nije izdao, jer nije mo-
gao da dodje do njih. Ministar svršava sa
uzdignutim glasom, da je armada ovim
Redlovim činom veoma osramoćena, ali
da ipak čin jednoga pojedinca ne može
da oblati sve. Ministar se nada, da će
narod ipak ostati kod svog povjerenja u
armadu. Armada će se pokazati, da je
vriedna toga povjerenja.

Iz proračunskog odbora.

Kako gori rekosmo, usredotočen je sada
glavni rad u pojedinim odborima, ponaj-
više u proračunskom odboru. U tom je
odboru u sriedu hrvatski zastupnik iz
Dalmacije dr. A. Tresić, u poduljem
govoru žestoko navalio na vladu, što je
tako dugo krzinala sa sazivom austrijske
zastupničke kuće i time onemogućila baš
u najkritičnije vrijeme parlamentarnu kon-
trolu nad postupkom i držanjem vlade.
Govornik zahtjeva, da se već jednom re-
alizuje reciprocitet ispita, položenih na za-
grobacskom sveučilištu sa onima na beč-
kom, te konačno traži posvomašnju demo-
bilizaciju četa na jugu monarhije.

Medjunarodni položaj.

Pula, 11. juna 1913.

Izaslanici balkanskih država i Turske,
koji su u Londonu viećali o miru, imali
su u ponedjeljak posljednu konferencu i od-
putovali svojim kućama. Definitivni ugo-
vor o miru nisu sklopili, već su ostali
kod preliminarara mira.

Ta okolnost medjutim ne zadaju toliko
brige i bojazni za porušenje mira, koliko
velika napetost između Bugarske i Srbije.
Bugarska još uvijek neće da popusti a Sr-
bija uvijek stoji na svom staništu o re-
viziji ugovora između obih država. Bu-
garska dupaće nije se još izjavila, da pri-
staje na sastanak ministarskih predsjed-
nika četirih balkanskih država. 'Zato je
Srbija ponovno poslala Bugarskoj pismo,
kojim ju pozivlje, da u toku od osam
dana odgovori, hoće li prisustvovati sa-
stanku ministarskih predsjednika ili ne.
Ako Bugari na to ne pristanu, da će Sr-
bija bez otezanja proglašiti pripojenje
osvojenih krajeva kraljevini Srbiji.

S druge strane poduzela je u ponedje-
ljak Rusija kod bugarske vlade najodluč-
niji korak, du se sačuva mir medju sa-
veznicima. Kažu, da je Rusija poručila
Bugarskoj, ako se zarati sa Srbijom, da
će oružanom silom zapriječiti bratoubilački
rat. Isto tako rade Englezka i Francuzka,
da se spriječ ponovni rat na Balkanu, koji
bi bio od nedoglednih i usudnih poslje-
dica i po Srbiju i po Bugarsku.

Sa svime time u savezu donose novine
viest, da je bugarskog ministra predsjed-
nika uspjele nagovoriti te povuču svoju
ostavku i ostane i nadalje bugarski minist-
tar predsjednik. Ministar Gešov je naime
veliki pristaša i zagovornik za održanje
tlesnog saveza, šta su ga balkanske države
sklopile u ratu proti Turskoj.

U zadnji čas dolazi vjerodostojna viest,
da je ruski car Nikolaj poslao bugarskom
kralju Ferdinandu i srpskom kralju Petru
brzojav, kojim ih opominje, da zapriječ
bratoubilački rat i izjavlja, da je priprav-
ljen odmah osobno preuzeti razsudu u
arabto-bugarskom sporu.

Uza sve te umirujuće viesti, događaji i
priprave u Bugarskoj i Srbiji pokazuju,
kao da je rat između Srbije i Bugarske
neizbjektiv. Iz Beograda naime javljaju, da
je Bugarska odbila srpski zahtjev, reviziju

ugovora. O tome je odmah viećalo srpsko ministarsko vieće i naložilo svojemu poslaniku u Sofiji, da prekine diplomatske sveze sa Bugarskom. U Srbiji očekuju doskora, da će Bugarska navali na srbsko zemljište.

Iz Sofije dolazi opet viest, da je kralj Ferdinand povjerio sastav ministarstva Danevu. Ovaj je pak odlučni protivnik revizije ugovora sa Srbijom i pristasa stranke, koja zahtjeva, da se oružanom silom, t. j. ratom, prisili Srbiju, da odustane od svojih zahtjeva.

Crni se dakle oblaci viju nad Balkanom, koji ugrožavaju potamniti svu onu liepu i junacku slavu u svetoj borbi proti petsto ljetnom krvniku Turčinu, i nakon slavnih pobjeda i oslobodjenja te osvećenja svoje mukotrpne braće, porinuti jednovrnu braću, Bugare i Srbe u sramotan brato ubilački rat.

Pogled po Primorju Puljsko-Rovinjski kot.

Odpuštanje rezervista mornarice. Od prošle nedjelje amo svaki dan prati glazba kroz grad na kolodvor ili parobrod veće odjele momčadi ratne mornarice, koji su bili pozvani u aktivnu službu još lani, a sada bivaju otpušteni kući. Otpušteni su svi rezervisti te i oni koji su služili od g. 1908. Većinom klicanju otpuštenih nema kraja.

Ushjed toga biti će razoružani mnogi brodovi kao suvisni sada, a bit će sastavljena jedna eskadra brodovlja aktivna a jedna od rezerve. Zapovjednikom prve imenovan je kontreadmiral Njegovan, a druge kontreadmiral pl. Barry a zapovjednikom križarskog brodovlja kontreadmiral Fiedler.

Njemački ratni brodovi u Puli. U subotu jutro prispijeli su u našu luku dva njemačka ratna broda „Goeben“ i „Strassburg“; na prvom imade posade od 1200 ljudi a na drugom 900. Jučer su otpu-
vali iz Pule.

Kako su branili narodni imetak. Glasilo tatarske kamorre u Puli ne mogući zaboraviti na mastne zalogaje, što ih je uživao za vrijeme vlasti i uprave kamorre na puljskoj obćini, ustaje u jednom od posljednjih brojeva na obranu narodnog imetka (patrimonio nazionale). Ipak ne može da govori o novčanom narodnom imetku, jer su ga on i njegovi gospodari svega proždili, negde brani nekakov narodni imetak u jezičnom pogledu. Zahtjeva naime od vladinog komesara na obćini, da mora uredovati i sve spise objavljivati jedino u talijanskom jeziku, jer da je to stara baština, narodni imetak kamorre, kojeg mora vladin povjerenik zelozno čuvati. Gospodin vladin povjerenik, barun Gorizzutti, odgovorit će najbolje tim požderubima na rodnog imetka tima, da i na puljskoj obćini uvede pravo i jednakost i za jezik našega naroda, koji u velikom broju živi u puljskoj obćini i doprinese plaćati terete i dugove, što su je prouzročili kamorrali kradjom i prevarom, poručivši ujedno toj tatarskoj bandi, da bi bili davno ukrali i prožderali i jezični patri monij nazionale, da se je taj „patrimonij“ mogao pojesti i zafrajati.

Uredovni sati kod kotar. poglavarstva u Puli. Počevši od 1. junija pa do 1. oktobra t. g. određeni su kod e. k. kotarskog poglavarstva uredovni sati od 8 prije p. do 2 popodne.

Za izvanredne i žurne poslove uvedena je kroz to vrijeme ograničena nadzorna služba 4—8 sata po p. Za općenje sa strankama ostaju nepromienjeni dani i sati određeni prijašnjom odlukom.

Natječaj za peštara u Premanturi. Naposlano je mjesto pošt. opravniku kod

novu ustanovljenog e. k. pošt. ureda u Premanturi općina i politički kotar Pula. Godišnja beriva spojena sa recenim mjestom iznašaju 600 K kao plaća, 120 K kao paušal za ured, 504 K kao paušal za poslužnike. Molbe treba poslati e. k. pošt. brz. ravnateljstvu u Tratu. Daljnje obavjesti mogu se dobiti kod spomenutog ravnateljstva.

Lošinjski kotar

Iz Malog Lošinja. Kako vam je u kratko javljeno, držala se je 18. pr. m. glavna godišnja skupština mjesne podružnice Družbe sv. C. i M. Već osam dana prije započelo se — po starom običaju — sabiranjem članarice i mlodara od kuće do kuće. Sabirači su svoju zadaću ozbiljno shvatili, da nisu marili ni truda ni muke, da namaknu čim ljepši obol našoj Družbi i da tako dokažu, kako se sve može, kad se ljudski i požrtvovno na nešto prione. Dokazali su takodjer, da su svi izgovori, da je ratno doba, da uspjeha neće biti itd. potpunoma neosnovani, ili bolje labava izprika onih, kojima je do inada i ondje, gdje se radi za spasiteljicu naše latre.

Da je tomu tako, najbolje se razabire iz toga, što su naši sabirači ove godine sabrali K 288-80, dok je prošle godine na taj način sabrano istom K 188-14. Više od ovoliko sabralo se u jedanaest godina samo dva puta. I darovima za večernju lutriju bili smo ove godine bogatiji; bilo ih je sabrano 8 više nego li prošle godine.

Iz svega toga vidimo, da ide naša podružnica u susret sve to ljepšoj budućnosti, što se imade u prvom redu pripisati našem rodoljubnom građanstvu, koje sve to bolje shvaća zadaću naše veleza-sluzne Družbe, dok ide ne manja hvala vriednim sabirateljima i odboru, koji je bio u izboru tako sretno ruks. Neka bude svime na ovom mjestu izrečena svesrdna hvala!

Sama skupština držala se u 8 sati na večer. Iza pozdrava predsjednika sledila su izvješća tajnika i blagajnika.

Iz izvješća blagajnika proizlazi, da je kroz minulu upravnu godinu sabrano u ime članarice i darova K 928-47. Troškovi iznašali su K 91-94, tako da je ostalo u blagajni K 834-53. — Krasan doista uspjeh, ako se uzme u obzir siromaštvo i kupuća u ovom gradu, pa i to da se više puta kroz godinu sabire u razne dobrotvorne svrhe.

Članova bilo je 116, dok je ove godine taj broj poskočio na 185.

U odbor bili su birani: gg. Franjo Skopinčić, umir. učitelj, predsjednikom, Josip Vidulić „Zagljajenac“, podpredsjednikom, Joap A. Kraljić, tajnikom i Antun Zorović, blagajnikom. Odsalanicima na glavnu godišnju skupštinu Družbe bili su izabrani gg.: Antun Martinolić ml. i mr. ph. Josip Picinčić.

Iza skupštine sledila je lutrija u korist podružnice, te je i na taj način utjerano K 59.

Za tim dala se mladež u vrlo animirani ples, što je potrajao do kasna u noći.

Za vrijeme skupštine koncertiran je hrv. putujući tamburaski i pjevački zbor „Jadranski“, a pri tamburama se i plesalo. Mladež se ne može donahvaliti kako su im noge pri ciliku nateg narodnog glazbala nekuda lakše i hitrije bile.

Dvorana bila je puna muškoga i ženskoga sveta, takoda smo i posjetom potpunoma zadovoljni. Na vrijedi upaska u potonjem broju „N. S.“, da su muškarci bili slabije zastupani, ali vriedi na žalost ta, da nije med njima bilo onih, koji bi morali u svemu prednjačiti; naša je inteligencija upravo briljala svojom odsutnošću. Zar ćemo tako i ondje, gdje se radi za obće narodne interese, gdje se radi za našu Družbu?

Voloski kotar

Veprinac. Muška podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda — Veprinac, obdržavat će dne 15. t. mj. u 4 sata popodne gl. godišnju skupštinu s običajnim dnevnim redom na Veprincu u Komušćici.

Pazinski kotar

Javna zakvala. Za uspjeh izložbe slika u Pazinu izražavamo najsrdačniju hvalu svima, koji su nas bilo kojim načinom u našem nastojanju poduprli. Posebice zahvaljujemo gg. vitezu E. Lundu i vitezu dr. L. Schrottu, časnom franjevačkom samostanu u Pazinu, nadporučniku Skali i svima ostalima, koji su nam svoje dragocjene slike i druge umjetničke predmete posudili. Zahvaljujemo slavnom upraviteljstvu e. k. državne vel. gimnazije, koje nam je išlo na ruku radi uporabe dvorane te nam još inače u našem radu pomagalo. Zahvaljujemo upraviteljstvima pučkih škola u Pazinu, Zarežu, Lindaru, Gračiću, Pićanu, Sv. Katarini, Pazinskim i Motovunskim Novacima, Cerovlju, Golgorici, Humu, Draguču, Lupoglavi, Ročkom Polju, Roču, Buzetu, Trivžu Kašćergi Zminju, Kringsi, Kanfanaru i Puli; učiteljima, učiteljicama i vjeroučiteljima tih škola, koji nijesu zalili truda ni troška, da svoje učenike dovedu na izložbu. Slavnom općinskom poglavarstvu u Zminju i Roču neka bude izrečena osobita hvala, jer u većim novčanim doprinosom omogućila i siromašnijim učenicima svojih škola, da pohađe izložbu. Tako isto zahvaljujemo i onim rodoljubima, koji su veću ili manju svotu doprinijeli, da djeca uzmagnu pohađati izložbu. Zahvaljujemo i onima, koji su darovima pripomogli pokriti velike troškove priredbe. Srdačna hvala gospodjama, gospodjicama i gospodi, koji su pomogli izložbu urediti, nadzirati i tumačiti posjetiocima. Na koncu zahvaljujemo i našim novinama, koje su izvješćivale o izložbi, naročito: Našoj Slogi, Edinosti, Slovincu, Slovenskom Narodu, Rijetkom Novom Listu, Narodnom Listu i Obzoru.

U Pazinu, 7. lipnja 1913.

Odbor za Posvjetu:

Predsjedni Prof. Fr. Novljan. Odbornik Prof. S. Santel. Tajnik Dr. I. Prudan.

Iz Tinjana. (Sajam prodanaca.) Dne 9. t. mj. bila je u nas komisija za podjeljenje škole u hrvatski i talijanski dio ili bolje sajam prodanaca. Došli kralješki stracari i kupovali prodance, koje su doveli na sajam još prodanije duše.

Svatko je mislio, da ne će biti niti jednoga sa talijansku školu, ali bilo je razočaranje, nicali su ko iz zemlje. Zar Talijani? — Evo jedan primjer: jedan, koji je upisao u talijansku školu, bio je upitan od komisije: „Come la se chiama?“ — odgovor bio je: „Imam jenega malega — od 6, a jenega od 8 lot.“

Niti šestina njih nisu ni toliko talijanski znali, da mogu kazati, da će talijansku školu; na talijanski upit svi su odgovarali hrvatski. Kad roditelji ne razumiju talijanski, što će znati djeca?

Naši Talijani, a ima ih u svemu sedam obitelji bez niti jednoga djeteta za školu, imali su pune ruke posla da dovede nesvjesne roditelje pred komisiju, kao što se volove vodi na sajam.

Narode, narode, kad ćeš postati sam svoj gospodar? Zar osamdeset Talijana u cijeloj Tinjanskoj općini da ima tisućama našega naroda zapovijedati?

Neka se srami svaki Tinjanac bez iznimke, dok ove sramote sa sebe ne zbacil!

A golemih batina zaslužuje, koji je doprinto, da naš narod počinja takove sramote i narodno izdajstvo!

Porečk

Narodni ples u Fe. Kako javismo u proš. dne 15. t. m. obdrža družnica Družbe sv. sviranje glazbe nase Kastelira. Početak Ulasnina za muške i Dakle uz ovako nizki doći na taj narodni zahavili u narodnom Družbu! U Nedjelju

Kopars

Iz Vrha, obćina gusta prošle godine carsku i hrvatsku rodjendan Njegova V od naših Talijancića način obs zastave i jedeće noći bila hr stiegom spaljena nes znatih zlikovaca. — nedjelja sjedila ona skim sudom, gdje su vajuju sasvim slobod

Nekoji pak, ovim dali se na „junacko“ o. g. Toga smo nai godišnju skupštinu C. i M. Sve je tekl iste amo sasvim za noći oko 9 sata se na „junacko“ delo. njava u krčmi Josi pak glazbari spremi stanom u počast g. dan komad, začne i nje sa triju strana pred istim po glazb Jedan je sokola-gla glavu to je pao na nego upravo curko janje zakolje. Nije taj kamen pogodio je sjegurno bio nam činom krvozeđiti k bscali su nekoji ka žandare. Pa da ovo naci“ a la Musolinu kamionem. Kad o sunce, eto petorice krama spremnih u i kojoj se slika ne pla što zla ne dogodi. ih milostivo prate d Ivan Zornada od A od Antuna, Lovro Petar Matković od nezakoniti sin Anice ih još tuzenih osim

Pa da nije sudbin a u jutro „veriga“, pohvaliti žandare i oprezno i ozbiljno imademo zahvaliti, bilo na Vrhu više u

Razne prim

Ravnateljstvo I Metoda za Istru jedede prinose: A B u skratici K 10-66. zije u Dubrovniku Društvo za stednju ime potpore K 100. Laniće K 52-34. sastanku u Matuljima Vinković, odvjetnik Nikole Šimečki, trgov vijenca na odar pok G. Božo Blecčić Zame šupnika Ivana Ben 3342-29. Družbina Opatija K 195. Pogle u ime potpore K 2 Raticice talje čisti t

Voloski kotar

Veprince. Muska podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda — Veprince, obdržavati će dne 15. t. mj. u 4 sata popodne gl. godišnju skupštinu s običajnim dnevnim redom na Veprincu u Komušćici.

Pazinski kotar

Javna zakvala. Za uspjeh izložbe slika u Pazinu izjavamo najsrdačniju hvalu svima, koji su nas bilo kojim načinom u našem nastojanju poduprli. Posebice zahvaljujemo gg. vitezu E. Lundu i vitezu dr. L. Schrotto, časnom franjevačkom samostanu u Pazinu, nadporučniku Skali i svima ostalima, koji su nam svoje dragocjene slike i druge umjetničke predmete posudili. Zahvaljujemo slavnom upraviteljstvu c. k. državne vel. gimnazije, koje nam je išlo na ruku radi uporabe dvorane te nam još inače u našem radu pomagalo. Zahvaljujemo upraviteljstvu pučkih škola u Pazinu, Zarečju, Lindaru, Gračišću, Pičnu, Sv. Katarini, Pazinskim i Motovunskim Novacima, Cerovlju, Golgorici, Humu, Draguču, Lupoglavi, Ročkom Polju, Roču, Buzetu, Trvizu Kašćerji Zminju, Krinji, Kanfanaru i Pulji učiteljima, učiteljicama i vjeroučiteljima tih škola, koji nijesu zalili truda ni troška, da svoje učenike dovedu na izložbu. Slavnom općinom poglavarstvu u Zminju i Roču neka bude isrečena osobita hvala, jer su većim novčanim doprinosom omogućila i airomanijim učenicima svojih škola, da pohađe izložbu. Tako isto zahvaljujemo i onim rodoljubima, koji su veću ili manju svotu doprinijeli, da djeca uzmognu pohađati izložbu. Zahvaljujemo i onima, koji su darovima pripomogli pokriti velike troškove priredbe. Srdačna hvala gospodjama, gospodjicama i gospodi, koji su pomogli izložbu urediti, nadzirati i tumačiti posjetiocima. Na koncu zahvaljujemo i našim novinama, koje su izvješćivale o izložbi, naročito: Našoj Slogi, Edinosti, Slovencu, Slovenskom Narodu, Riječkom Novom Listu, Narodnom Listu i Obzoru.

U Pazinu, 7. lipnja 1918.

Odbor za Posvjetu:

Predsjedni Prof. Fr. Novljan. Odbornik Prof. S. Santel. Tajnik Dr. I. Prudan.

Is Tinjana. (Sajam prodanaca.) Dne 9. t. mj. bila je u nas komisija za podijeljenje škole u hrvatski i talijanski dio ili bolje sajam prodanaca. Došli kraljevski stracar i kupovali prodance, koje su doveli na sajam još prodanije duse.

Svako je mislio, da ne će biti niti jednoga sa talijansku školu, ali bilo je razočaranje, nicali su ko iz zemlje. Zar Talijani? — Evo jedan primjer: jedan, koji je upisao u talijansku školu, bio je upitan od komisije: „Come la se chiama?“ — odgovor bio je: „Imam jenega malega od 6, a jenega od 8 let.“

Niti šestina njih nisu ni toliko talijanski znali, da mogu kazati, da će talijansku školu; na talijanski upit svi su odgovarali hrvatski. Kad roditelji ne razumiju talijanski, što će znati djeca?

Nati Talijani, a ima ih u svemu sedam obitelji bez niti jednoga djeteta za školu, imali su pune ruke posla da dovede ne-svjetske roditelje pred komisiju, kao što se volove vodi na sajam.

Narode, narode, kad ćeš postati sam svoj gospodar? Zar osamdeset Talijana u cijeloj Tinjanskoj općini da ima tisućama našega naroda zapovijedati?

Neka se svami svaki Tinjanac bez iznimke, dok ove sramote za sebe ne zbacil!

A golemih batina zaslužuje, koji je doprinio, da naš narod počinja takove sramote i narodno izdajstvo!

Porečki kotar

Narodni ples u Fortenel kod Višnada. Kako javismo u prošlom broju, u nedjelju dne 15. t. m. obdržavati će ovdajšnja podružnica Družbe sv. Ć. i M. svoj ples uz sviranje glazbe naše rodoljubne braće iz Kaštelira. Početak u 2 sata po podne. Ulaznica za muške 1 K a za ženske 20 p. Dakle uz ovako nisku cijenu moći će svatko doći na taj narodni ples i veselo se pozabaviti u narodnom kolu. Napried za Družbu! U Nedjelju svi u Ference!

Koparski kotar

Iz Vrha, občina Buzet. Dne 18. augusta prošle godine izvjesimo na zvoniku caraku i hrvatsku zastavu da proslavimo rođendan Njegova Veličanstva. Osmorica od naših Talijančića razvjesili na nasilan način oba zastave u po biela dana i sljedeće noći bila hrvatska trobojnjica sa stiegom spaljena nedaleko Vrha od nepoznatih zlikovaca. — Radi jednog i drugog nedjelja sjedila ona osmorica pred rovinjskim sudom, gdje su proli svakom očekivanju sasvim slobodno prošli.

Nekoji pak, ovim uspjehom osokoljeni, dali se na „junacko“ djelo dne 25. maja o. g. Toga smo naimo dana ovdje imali godišnju skupštinu podružnice Družbe sv. Ć. i M. Sve je teklo u redu i sa uspjehom iste smo sasvim zadovoljni. — No po noći oko 9 sata se abručka gamad dala na „junacko“ djelo. Najprije nastala tučnjava u krčmi Josipa Haca. Kad su se pak glazbari spremili kući i pred župnim stanom u počast g. župniku odavirali jedan komad, začne iznebuha padati kamenje sa triju strana po župnom stanu i pred istim po glazbarima kao tuča. — Jedan je sokolst-glazbar bio pogodjen u glavu te je pao na tla. Krv mu nije tekla nego upravo curkom crnila, kao kad se janje zakolje. Nije manjkao vlas, da nije taj kamen pogodilo gosp. župnika, komu je sigurno bio namijenjen. Niti ovim načinom krvožedni banditi još zadovoljni, bacali su nekoji kamenje na same c. k. žandare. Pa da ovo nisu pravi noćni „junaci“ a la Musolino . . . na žandare kamenjem. Kad osvanu jutro i ogranu sunce, eto petorice sa „krunicom“ na rukama spremnih u Buzet u onu kuću u kojoj se sita ne plaća; a da im se pulem što zla ne dogodi, umolili i žandare, da ih milostivo prate do Buzeta. Bili su to: Ivan Zornada od Antuna, Josip Zornada od Antuna, Lovro Siročić pok. Antuna, Petar Matković od Jakova i Jakov Grbac nezakoniti sin Anice. Kako se čuje, bit će ih još tuženih osim ovih.

Pa da nije sudbina jarac: u večer „viva“ a u jutro „veriga“. Po savjesti moramo pohvaliti žandare iz Draguča za njihovo oprezno i ozbiljno postupanje. Njim se imaćemo zahvaliti, da nije onog večera bilo na Vrhu više ubitih.

Razne primorske diesti

Kavateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sljedeće prinose: A B C klub Zagreb sabrano u Škrabici K 10-66. Sedmi razred gimnazije u Dubrovniku sabranih K 7-80. Društvo za stednju i zajmovo Omisalj u ime potpore K 100. Druština podružnica Lanište K 52-34. Riječka akademija na sastanku u Matuljama K 60. G. dr. Božo Vinković, odvjetnik Karlovac šalje dar g. Nikole Šimečki, trgovca u Karlovcu, mjesto vijenca na odar pok. Marije Lukinić K 10. G. Božo Blečić Zamel K 1. Zapis blagopok. supnika Ivana Benedika iz Bazovca K 384-22. Druština muska podružnica Opatija K 105. Poglavarstvo općine Gospić u ime potpore K 20. G. Vodopija Mate, Račice šalje čisti prihod podružnici u

Raticama K 49-50. G. Ivo Vivoda, učitelj Vrha šalje čisti prihod podružnice u Vrhu K 75. Živjeli plemeniti darovatelji! Napried za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Slavensko parobrodarsko društvo. Iz Trsta nam pišu, da je poznati hrvatski rodoljub i pomorski kapetan g. Kuzma Gamulin iz Jelša u Dalmaciji, sada boraveći u Trstu, došao na zdravu misao, da se u Trstu ustroji slavensko parobrodarsko društvo na karate. To bi se novo društvo imalo baviti plovitbom po jadranskom, sredozemnom i crnom moru. Novo društvo kani se ustrojiti samo domaćim kapitalom a zvati će se: „Slavenska slobodna plovišta“. Za sada kani društvo nabaviti samo jedan parobrod od kakvih 900 bačava a kasnije će dobavljati i druge poleg potrebe.

Mi pozdravljamo sa zadovoljstvom taj podhvat slavenskih rodoljuba.

Izbori u Trstu. U nedjelju 8. t. mj. počeli su u Trstu izbori občinskih-zemaljskih zastupnika. Tog dana biralo je u gradu 6 kotara 16 zastupnika a u okolici 3 kotara 4 zastupnika. Izabrano je u gradu 6 Talijana, u okolici 3 Slovenca. Potrobit je uži izbor u gradu u 4 kotara, i to u dva izmedju 5 Slovenaca i Talijana i u dva izmedju 5 socijalista i Talijana.

U okolici potrebit je uži izbor izmedju jednog Slovenca i jednog socijalista. Uži izbori obavljaju se danas 12. junija.

Gnjusna kloveta. Na prvju skupštini talijanskog pučkog društva „Unione nazionale“ za Istru obdržavanoj dne 1. o. mj. zamolio je na koncu iste za rječ, da pročita svoj sastavak učitelj talijansko pučke škole u Piranu Francesco Orbanich (puro sangue!) Taj sastavak vrvi tako prostim osvadama i tako gnjusnim klevetama dobačenim hrvatsko-slovenskom učiteljstvu Istre, da što takova nebi valjda mogao nadrijeti ni posljednji fakir slavnog grada Pirana a dostojan je samo jednog izroda i odraz pokvarene i propale dute! Mi ćemo taj smradni sastavak prihobiti sav u prevodu neka vide naši učitelji kakvog druga imaju u osobi tog odpadnika.

Posvećenje i ustoličenje novoga porečko-puljskoga biskupa. Novine prihobide onomadne viest — i mi po njima — da će biti novomenovani porečko-puljski biskup prevj. gosp. Dr. Trifun Pederzoli posvećen za biskupa u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu na Petrovo t. j. na 29. o. mj. Kako doznajemo sada iz najpouzdanijeg izvora ta viest neodgovara istini, jer dan posvećenja nije još ustanovljen. Posvećenje vršiti će se negdje mjeseca augusta a ustoličenje u Poreču i u Pulji negdje mjeseca septembra o. g.

Stranina i Jurina

Fr. Dobar večer, Jure!
Jur. Bog daj, Frane, Bog!
Fr. Čuj, Jurina, da ću ti pripovidati.
Jur. A ča novega?
Fr. Učera je bil puli mene kum Nadalin iz Tinjana. Pripovida mi je, da je njih plovac učinja „Marijino društvo“ i da je u to društvo upisa sve divojke i školane.
Jur. To je jako lipo od njega, da je takovo društvo ustanovija.

Fr. Počejaj, da ti napred povidam. Toga pusta da je bija u Tinjanu ples od Lege.

Jur. Ma, čuj Frane, kako je moguće, da se u Tinjanu drži ples od Lege, kada svih Talijana, koliko ih je u Tinjanu — od najstarijeg do najmladjeg — ni dosti za jedan ples?

Fr. Imas pravo, Jure, ma na taj ples gredu najveć same talijanske podrepnice.

Jur. A kako govore na plesu, kada ni ne znaju talijanski?

Fr. Sve samo hrvatski.

Jur. Lip je to ples od Lege, kadi se hrvatski govori!

Fr. Zalostno, ma tako je. Ali čuj još ovu zalostniju. Na ta ples da je pustija, reka je kum Nadalin, njih plovandivojke iz „Marijinog društva“.

Jur. Je li istina to Frane?

Fr. Kum Nadalin ne laže, ja bi prisega za svaku njegovu rič, da je istinita.

Jur. Bog moj, Bog moj, kamo ćemo doći? Ča je to društvo ustanovija, da more divojke na ples od Lege slati?

Fr. Jure moj, mene su suze na oči hodbile, kad sam to čuja.

Jur. A na ples Čitaonice brani društvenicam, jer la je „liberalna“.

Fr. A nemoralni plesi od Lege u naših mestih su mu „klerikalni“.

Jur. Tako je, kad se najde zasukanih ljudi s puntijem u glavi.

Visok posjet. Podružnica svakom prijatelju dobre kave poznate trgovine kave Julius Meintl u ulici Sergia 35 bila je onomadno odlikovana posjetom Nj. c. i k. Visosti presjane nalvojedkinje Marije Tereze i njezine kćeri, gospođe broškog poručnika pl. Kloss. Visoke gospođe kupile su više stvari i izjavilo se vrlo pohvalno o trgovini, koje proizvode cieni svaki sladokusau.

St. 597.

Razpis natečaja.

Podpisano županstvo razpisuje sistemizirano mesto občinskoga tajnika-blagajnika s slovenskim uradnim jezikom, u nastupom 5. malega srpnja t. l.

Prosilci naj vložte svoje prošnje, kakor tudi dokazila:

- avstrijsko državljanstvo,
- starost najmanj 20 let,
- domovinski list,
- zdrav telesni ustroj,
- sprječevalo ponašanja, najkasneje do 20. t. m.

Dokazati morajo tudi, da so absolvirali ultjo gimnazijo, ali nižo realko, ali da so bili zaposleni v kakem občinskem uradu najmenj eno leto.

Prosilci rojeni, in imajoči domovinstvo v Istri imajo prednost.

Plače letnih 1200.— K te 200 K stanarino.

Občinski tajnik-blagajnik dobi ker je obenem tudi uradnik „Hranilnice in posojilnice v Marezigah“, letno nagrado 7 znesku 500.— K.

Zraven tega ima postcranskih dohodkov v znesku K 100.—

MAREZIGE, 5. roznika 1918.

Županstvo občine Marezige, župan: Kocjančič.

Balkanski rat

na razglednicama dobiva se u papirnici Laginja i dr. — Pula.

Prodaje se kuća i vrt, na liepom mjestu za krcmu, na Monte Serpo, uz nisku cijenu i na obročnu isplatu. Upitati via Giovina prolungata 307.

Raspis dražbe.

Obćina Kastav, politički kotar Volosko raspisuje ovim putem gradnju obćinskog vodovoda u Liscu, na temelju projekta izradjenoga po c. kr. melioracijskom uredu u Trstu od 10/1—13.

Gradnja je proračunana na 12876 Kruna 60 para, te se bude predala na temelju jediničnih, u proračunu ustanovljenih ciena.

Nacrti, proračuni, te opći i posebni gradjevni uvjeti stoje na pregled u obćinskom uredu.

Pismene ponude sa vadjem u iznosu od 650 Kruna u gotovom novcu ili pupilarno osjeguranim vrijednostnim papirima imaju se poslati podpisano u uredu najkasnije do 30. junija 1913.

Obćina si pridržaje posve slobodni izbor ponuda.

KASTAV, dne 7. junija 1913.

Glavarstvo obćine Kastav.

Nadelnik: Jelutić.

Steckenpferd-Lilienmilch-Sapun

od Bergmann & Co. Toaletna sapuna jest jedan sapun koji čuva kožu od sušenosti, pješa i usidraje kose, mekana i sjajna pila. Može se u najvećem dozvoljenim zahtjevima moći nepobitno dokazati.

Komad po 60 para dobiva se u svim likarnama, drogerijama i parfumerijama.

Isto se preporuča Bergmannova "Lilienmilch-Sapuna" kao izvrstan sredstvo za njegu ruku za gospođu. Čista i izvana po 70 para kom. Dobiva se po svuda.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo, Punať.

Plovitbeni red poćam od 1. IV. 1913 do opoziva.

Redovite pruge po Kvarneru. Punať-Krk-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punať-Rieka, svake sriede, petka i nedjelje tamo, četvrtka, subote i utorka natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svake nedjelje i petka isti dan tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Lošnjivci-Lošnjivci-luka Sv. Martin svake subote tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Merag-Krk-Punať Baška-Lopar-Rab-Lošnjivci-Lošnjivci-luka Sv. Martin-Nerezine svake sriede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Crikvenica-Baška-Rab-Lošnjivci-luka Sv. Martin-Lošnjivci-Nowalja svakog ponedjeljka tamo, utorka natrag.

Vrbulak-Sv. Marak-Silo-Crikvenica svaki dan tamo i natrag, svakog utorka produjenje do Rieke.

Glavna odpravništva:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na vlastitom kiosku na gatu.

1000

i tisuću slika i raznih predmeta za muška i ženska odijela su u ojenku, kojega razabije badava Jugoslavenska raspešavonica

R. Stermeski, Celje, br. 314.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeva ulice. Podružnica u Trstu, via del Lavatolo br. 1. II. kat. — Telefon br. 3694. — Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. Osiguranja miraza,
3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, doćanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljkih plodina (šira, sijena i t. d.);

III. Neakcijski plaćanja protiv nastupanja:

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi K 3,013.332-66
Godišnji prihod premije i pristojbama K 1,486.297-86
Isploćene odštete K 5,594.162-96

Specijalni posrednici i akvizitori namješćuju se uz povoljne uvjete. Povjerenik za Pulu i okolice: Ante Iskra, Via Campo Marzio 3 I. kat.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 16.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Širite „Našu Slogu“.

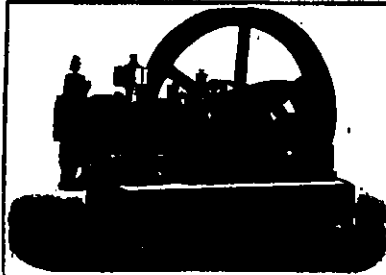

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I DR., PULA.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na naftu sastava DIESEL, najnovije ložice konstrukcije, prometni brojevi po kaskoj ohi na eru 1 1/2, 2, 3, 4, 6, motore na plin (gas), benzini, sortu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelne i električne namjesteje snage, duže namjesteje na marševi pila proizvođača:

BRAZDŽANSKA TVORNICA MOTORA

na pila d. d.

(A. G. Brazdor Gornjogradnik vrtnak MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnicu:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 23b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijska poduzeća

Ocjena na zahtjev besplatno i bez poštarine.

Dopuštenje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

„ SVOJ K SVOMU ! “

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA I DR.

ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskare, knjigeveške i galanterijske radnje.

Solidna izradba početa iz guma.

Imade u zalih

tiskalice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole i odvjetnika, posuđnice i honorarni društva, trgovačke knjige, pisanje za škole, kao i sve pisarske i rucarske potrebitne.